

Αποφασιστικό το «ναι» Κληρίδη

Αν τα δύο μεγάλα κόμματα επιτύχουν συσπείρωση, το σχέδιο Ανάν «περνάει»

Η μεγάλη ανατροπή φαίνεται να βρίσκεται σε εξέλιξη, καθώς μετά το ΑΚΕΛ ο πρώην Πρόεδρος Γλαύκος Κληρίδης είπε Ναι στο σχέδιο Ανάν, γεγονός που προδικάζει τη θετική στάση στο δημοψήφισμα και του Δημοκρατικού Συναγερμού, του δεύτερου μεγάλου κόμματος της Κύπρου.

Μαζί τα δύο κόμματα συγκέντρωσαν ένα εκλογικό ποσοστό 70% και αυτό σημαίνει πως αν επιτύχουν κομματική συσπείρωση, το σχέδιο Ανάν «περνάει» στο δημοψήφισμα της ελληνοκυπριακής πλευράς, ακόμα και αν τα δύο κόμματα υποστούν κάποια φθορά του εκλογικού τους ποσοστού. Το ερώτημα βεβαίως είναι σε ποιο βαθμό θα μπορέσουν να αναστρέψουν το αρνητικό κλίμα που έχει διαμορφωθεί τον τελευταίο μήνα από τις αρνητικές δηλώσεις του Προέδρου Τάσσου Παπαδόπουλου, του κόμματός του, της Εκκλησίας και των μικρών (μονοεδρικών) κομμάτων.

Οι Σοσιαλδημοκράτες

Προς το «Ναι» κλίνει και ο πρόεδρος του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ Γ. Ομήρου και μερικά άλλα στελέχη, αλλά το κλίμα στο Κίνημα είναι περισσότερο αρνητικό, καθώς στελέχη του με επικεφαλής τον επίτιμο Πρόεδρο Βάσο Λυσσαρίδη έδωσαν τον τόνο με έντονο Όχι στο σχέδιο Ανάν. Κατά συνέπεια, η αυριανή συνεδρίαση της

Γλ. Κληρίδης: Έχουμε να επιλέξουμε μεταξύ του σχεδίου και ενός γκρεμού

Ο ΠΡΩΗΝ ΠΡΟΕΔΡΟΣ της Δημοκρατίας Γλαύκος Κληρίδης έβαλε τη «βούλα» του στο διαφαινόμενο Ναι του Δημοκρατικού Συναγερμού με παρέμβασή του στη χθεσινή συνεδρίαση του διευρυμένου Πολιτικού Γραφείου του κόμματος. Η ομιλία του κ. Κληρίδη, σύμφωνα με δήλωση του προέδρου του κόμματος Ν. Αναστασιάδη, ήταν καταλυτική και επιστεγάστηκε από χειροκροτήματα. Η επιχειρηματολογία του πρώην Προέδρου εστιάστηκε σε δύο κυρίως σημεία. Πρώτον, ότι σε περίπτωση που η ελληνοκυπριακή πλευρά απορρίψει το σχέδιο Ανάν θα

αρχίσει μια περίοδος αβεβαιότητας για το Κυπριακό, της οποίας δεν γνωρίζει κανείς την κατάληξη. «Έχουμε – φέρεται να είπε ο κ. Κληρίδης – να επιλέξουμε μεταξύ του σχεδίου και ενός γκρεμού, του οποίου το βάθος δεν γνωρίζουμε». Δεύτερον, ότι αυτό που θα ακολουθήσει την απορριπτική στάση της ελληνοκυπριακής πλευράς είναι μια σειρά αναγνωρίσεων του ψευδοκράτους από ισλαμικά κράτη και αυτό με τη σειρά του θα επιφέρει, όταν και όποτε αναληφθεί νέα πρωτοβουλία λύσης, αλλαγή της βάσης αναζήτησης λύσης και από ομοσπονδία θα διαμορφωθεί ένα πλαίσιο λύσης στη βάση των δύο κρατών.

Νέες πιέσεις από Φερχόγκεν

Σε νέες πιέσεις, εμμέσως πλην σαφώς, της ελληνοκυπριακής πλευράς να αποδεχθεί το σχέδιο Ανάν προχώρησε χθες ο κοινοτικός επίτροπος Γκίντερ Φερχόγκεν, αναφέροντας ότι σε περίπτωση απόρριψης του σχεδίου, ναί μεν θα ενταχθεί η διεθνώς αναγνωρισμένη Κυπριακή Δημοκρατία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά ταυτόχρονα «και η Ε.Ε. θα πρέπει να ασχοληθεί με το πώς θα αρθεί ο οικονομικός αποκλεισμός της τουρκοκυπριακής πλευράς». Επίσης τόνισε με έμφαση ότι, από τις συνομιλίες που είχε με τον γενικό γραμματέα του ΟΗΕ, κατέληξε στην «ελικρινή πεποίθηση ότι πρόκειται για την τελευταία ευκαιρία επίλυσης» του Κυπριακού.

ση Κληρίδη θεωρείται απίθανο ο Συναγερμός να βαδίσει προς άλλο δρόμο και ο πρόεδρος του κόμματος Ν. Αναστασιάδης αισθάνεται τώρα ιδιαίτερα ενισχυμένος.

Στην κυβέρνηση

Ο Πρόεδρος Παπαδόπουλος συναντήθηκε χθες το μεσημέρι με τον γενικό γραμματέα του ΑΚΕΛ Δ. Χριστόφια και τον πρώην Πρόεδρο Γιώργο Βασιλείου, τους οποίους προέδρασε για το περιεχόμενο του διαγγέλματός του. Με τον κ. Χριστόφια συζήτησε και το θέμα της λειτουργίας της κυβέρνησης, καθώς οι εξελίξεις διαμόρφωσαν αντιθέσεις εντός του κυβερνητικού σχήματος.

Όπως έγραψαν χθες «ΤΑ ΝΕΑ», υπήρξε συμφωνία μεταξύ Προέδρου - Χριστόφια ότι η λειτουργία της συγκυβέρνησης δεν θα επηρεαστεί. Την πληροφορία επιβεβαίωσε ο κ. Χριστόφιας εξερχόμενος το μεσημέρι από το Προεδρικό Μέγαρο. Είπε ότι οι υπουργοί του κόμματός του δεν θα α-

ποχωρήσουν από τον κυβερνητικό συνασπισμό, ανεξάρτητα από την απόφαση του ΑΚΕΛ για τη στάση του στο δημοψήφισμα της 24ης Απριλίου. Ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ ανήγγειλε από το μεσημέρι το Όχι του κ. Παπαδόπουλου και σημείωσε ότι ανεξάρτητα από το «Ναι» ή το «Όχι» που στο τέλος θα διατυπώσει το ΑΚΕΛ ή το «Όχι» που σίγουρα θα διατυπώσει ο Πρόεδρος, «έχουμε συμφωνήσει ότι δεν υπάρχει θέμα αποχώρησης των υπουργών του ΑΚΕΛ από την κυβέρνηση».

Εκστρατείες

Ανεξαρτήτως πάντως των δηλώσεων του κ. Χριστόφια, απομένει να αποδειχθεί – καθώς οι εκστρατείες υπέρ ή κατά του σχεδίου Ανάν θα εντείνονται – τι πράγματι θα συμβεί. Ήδη μερικοί στο περιβάλλον του Προέδρου θεωρούν ότι η ζωή μιας συγκυβέρνησης που ενσωματώνει υπουργούς του Ναι και του Όχι είναι ήδη δύσκολη.

[ΑΙΧΜΕΣ]

Ο κυνισμός σε όλο του το μεγαλείο

ΜΕΤΑ ΤΟΝ Πρόεδρο Μπους, τον υπουργό Εξωτερικών Κόλιν Πάουελ και τους εκπροσώπους του Λευκού Οίκου και του Στέιτ Ντιπάρτμεντ, ήρθε χθες η «Ουάσιγκτον Ποστ» να προσθέσει τη δική της φωνή στον κατά-

Του
Αθανάσιου
Έλλης

λογο των αμερικανικών κέντρων αποφάσεων και επιρροής που ασκούν πιέσεις προς την ελληνοκυπριακή και ελλαδική πλευρά για την αποδοχή του σχεδίου Ανάν. Κινούμενη εκτός των περιορισμών που επιβάλλει στους πολιτικούς ηγέτες το διπλωματικό πρωτόκολλο, η αμερικανική εφημερίδα προειδοποιεί ευθέως τον Κύπριο Πρόεδρο ότι σε περίπτωση απόρριψης της προτεινόμενης λύσης θα καταβάλλει σημαντικό τίμημα και θα βρεθεί ως ηγέτης «παρίας», απομονωμένος εντός της Ε.Ε..

Το πιο ενδιαφέρον όμως στοιχείο του κύριου άρθρου της «Ποστ» είναι ότι αποκαλύπτει χωρίς περιστροφές τον απώτερο στόχο των ΗΠΑ και τον λόγο για τον οποίο η υπερδύναμη ενδιαφέρεται να λυθεί το Κυπριακό. Αυτός δε είναι το περί δικαίου αίσθημα, ή η επιθυμία αποκατάστασης της διά της εισβολής παραβίασης αρχών και δικαιωμάτων, ούτε καν η εξομάλυνση των ελληνοτουρκικών σχέσεων.

Η εφημερίδα εκθειάζει τον Ταγίπ Ερντογάν και καλεί την Ελλάδα να τοποθετηθεί ξεκάθαρα υπέρ του «ναι», για να διευκολύνει, όπως λέει, την υλοποίηση του «ευρύτερου στόχου» που είναι η προώθηση της ειρήμης στην Τουρκία και γενικότερα στις ισλαμικές χώρες. Προτάσσει, δηλαδή, την ανάγκη διασφάλισης του ευρωπαϊκού προσανατολισμού και τελικά της ένταξης της Τουρκίας στην Ε.Ε., ως τον κύριο λόγο για τον οποίο πρέπει να λυθεί το Κυπριακό.

Ξεκάθαρα ιεράρχηση γεωστρατηγικών συμφερόντων, αλλά και ο κυνισμός σε όλο του το μεγαλείο.

Τηλεφωνική επικοινωνία Μολυβιάτη - Πάουελ

ΝΕΑ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ επικοινωνία με τον Αμερικανό ομόλογό του, Κόλιν Πάουελ, είχε χθες ο υπουργός Εξωτερικών, Πέτρος Μολυβιάτης. Στη διάρκεια της συνομιλίας – που σύμφωνα με πηγές του υπουργείου Εξωτερικών δεν είχε χαρακτήρα πιέσεων και ήταν σε καλό κλίμα – ο κ. Πάουελ επεσήμανε για άλλη μια φορά πως το σχέδιο Ανάν αποτελεί «ιστορική ευκαιρία για την επίλυση του Κυπριακού», ενώ έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στη διάσκεψη δωρητών, που θα πραγματοποιηθεί στις 15 Απριλίου. Σύμφωνα με τον Αμερικανό υπουργό, οι Ηνωμένες Πολιτείες σκοπεύουν να συμβάλουν στον μέγιστο δυνατό βαθμό για τη χρηματοδότηση της λύσης του Κυπριακού. Στο μεταξύ, όπως προβλεπόταν από τη διαδικασία της Νέας Υόρκης, Ελλάδα, Τουρκία και Μεγάλη Βρετανία – που είναι οι εγγυήτριες δυνάμεις – απέστειλαν χθες πανομοιότυπες σχεδόν επιστολές προς τον γενικό γραμματέα του ΟΗΕ, Κόφι Ανάν, με τις οποίες δίδουν το «πράσινο φως» για την παραπομπή του σχεδίου Ανάν σε δημοψηφίσματα στην Κυπριακή Δημοκρατία και το ψευδοκράτος.

ΛΕΥΚΩΣΙΑ
ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ

Γιώργος
Τσαλακός

ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

είναι σε ποιο βαθμό θα μπορέσουν να αναστρέψουν το αρνητικό κλίμα που έχει διαμορφωθεί τον τελευταίο μήνα

Κεντρικής Επιτροπής των Σοσιαλδημοκρατών θα είναι κρίσιμη, αν και κατά την άποψη πηγών που είναι σε θέση να γνωρίζουν είναι πολύ δύσκολο να ανατραπεί η θέση υπέρ του Όχι.

Και η Εκκλησία

Όπως τείνουν να διαμορφωθούν τα δύο μέτωπα στο πολιτικό σκηνικό, στην πλευρά του Ναι φαίνεται να συντάσσονται το ΑΚΕΛ, ο Δημοκρατικός Συναγερμός, ένα κομμάτι της ΕΔΕΚ, οι Ενωμένοι Δημοκράτες του πρώην Προέδρου Γιώργου Βασιλείου και η Κίνηση Πολιτικού Εκσυγχρονισμού του πρώην κυβερνητικού εκπροσώπου Χρ. Στυλιανίδη. Στην πλευρά του Όχι, ο Πρόεδρος Παπαδόπουλος και το κόμμα του (ΔΗΚΟ), που είχε συγκεντρώσει εκλογικό ποσοστό 14,8%, η Εκκλησία, ένα κομμάτι της ΕΔΕΚ υπό τον Βάσο Λυσσαρίδη (εκλογικό ποσοστό της ΕΔΕΚ 6,4%) και τα μικρά κόμματα των Νέων Οριζόντων, του ΑΔΗΚ και των Οικολόγων, με εκλογικά ποσοστά από 2%-3% το καθένα.

Διαφωνίες

Δεν ήταν όμως χωρίς διαφωνίες η συνεδρίαση του Πολιτικού Γραφείου του Δημοκρατικού Συναγερμού. Ο επίσης πρώην πρόεδρος του κόμματος Γιαννάκης Μάτσας διαφώνησε, καθώς και μέλη της Κοινοβουλευτικής Ομάδας. Μετά πάντως την τοποθέτη-

«Παρέλαβα κράτος, δεν θα παρα

Κατηγορηματικό «όχι» στο σχέδιο Ανάν από τον Τάσσο Παπαδόπουλο μέσα σε συγκι

Χωρίς να κρύβει τη συγκινησιακή του φόρτιση, αλλά και αναλύοντας ένα προς ένα τα σημεία του τελικού σχεδίου Ανάν επί 60 λεπτά, ο Κύπριος Πρόεδρος Τάσος Παπαδόπουλος τάχθηκε στο χθεσινοβραδινό του διάγγελμα κατηγορηματικά υπέρ του «όχι» στο δημοψήφισμα της 24ης Απριλίου.

ΡΕΠΟΡΤΑΖ:

Ειρήνη Δ. Καρανασοπούλου

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε ο κ. Παπαδόπουλος στην πρόβλεψη του σχεδίου πως 24 ώρες μετά τη διενέργεια των δημοψηφισμάτων η Κυπριακή Δημοκρατία παύει να υφίσταται, ενώ το νέο ομόσπονδο κράτος θα πρέπει, για να συσταθεί, να αναμένει την έγκριση του τουρκικού Κοινοβουλίου. «Εξαρτιόμαστε από την καλή θέληση της Τουρκίας», είπε χαρακτηριστικά, ενώ σε άλλη αποστροφή της ομιλίας του, με τη φωνή του σπασμένη, τόνισε: «Παρέλαβα κράτος, δεν θα παραδώσω κοι-

νότητα». Η συγκεκριμένη αποστροφή, μάλιστα, ερμηνεύθηκε και ως έμμεση ανακοίνωση της πρόθεσής του να εγκαταλείψει το προεδρικό αξίωμα εφόσον ο λαός αποφανθεί υπέρ του «ναι».

Οι συνέπειες

Το δεύτερο σημείο στο οποίο ο Τάσος Παπαδόπουλος έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα ήταν τα όσα έχουν ακουστεί περί των συνεπειών που θα υπάρξουν για την Κυπριακή Δημοκρατία εάν ψηφίσει «όχι». Με την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είπε, θα θωρακίσουμε την Κυπριακή Δημοκρατία. Και το σχέδιο Ανάν δεν θα είναι η τε-

λευταία προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού – αντιθέτως, οι πιέσεις για μια δίκαιη λύση θα είναι μεγαλύτερες, δεδομένου ότι θα υπάρχει πλέον και το κοινοτικό κεκτημένο, ενώ «ένας από τους αξιολογητές του θα είμαστε κι εμείς». Πρόσθεσε ακόμη πως δεν υπάρχουν οι προϋποθέσεις αναγνώρισης του ψευδοκράτους από τις χώρες που ενδιαφέρουν την Κύπρο – που είναι οι ευρωπαϊκές – διότι υπάρχει η Συνθήκη Προσχώρησης της Κύπρου που το απαγορεύει ρητώς.

Το τρίτο σημείο στο οποίο επέμεινε κατ'επανάληψη ο κ. Παπαδόπουλος ήταν η οικονομική παράμετρος του σχεδίου Ανάν,

αναφέροντας χαρακτηριστικά ότι ακόμη κι αυτό το ένα τρίτο των αποζημιώσεων για τις περιουσίες θα καταβληθεί από το ομόσπονδο κράτος, στο οποίο οι Ελληνοκύπριοι θα συμβάλουν κατά τα 9/10, έναντι 1/10 των Τουρκοκυπρίων.

Η οικονομική βιωσιμότητα

Ωστόσο, ο Κύπριος πρόεδρος έθεσε και ευρύτερα το οικονομικό σκέλος, σημειώνοντας ότι είναι αμφίβολη η οικονομική βιωσιμότητα του νέου κράτους, το οποίο κινδυνεύει να καταρρεύσει οικονομικά και να υπάρξει μεγάλο κόστος για το βιοτικό επίπεδο των Ελληνοκυπρίων, το οποίο έ-

Το διάγγελμα του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας

Τα βασικότερα σημεία του διαγγέλματος του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Τάσου Παπαδόπουλου είναι τα εξής:

«Συμπατριώτισσες, Συμπατριώτες,

Αυτές της εξαιρετικής ιστορικής σημασίας συνθήκες νιώθω υποχρέωσή μου να απευθυνθώ σ' εσάς: στον κυρίαρχο κυπριακό λαό. Κάθε λαός διαμορφώνει και γράφει τη δική του ιστορία. Άλλοτε με απελευθερωτικούς και κοινωνικούς αγώνες, άλλοτε με δημοκρατικές διαδικασίες διά της ψήφου του. Τώρα καλείται ο κυπριακός λαός, καλούμαστε ο καθένας χωριστά και συλλογικά, να γράψουμε την ιστορία του μέλλοντος της Κύπρου.

Η πατρίδα μας, διέρχεται τις πιο δραματικές ώρες της μακραίωνης ιστορίας της. Ώρες καθοριστικές όχι μόνο για το παρόν και τη δική μας γενεά, αλλά και για το μέλλον και τις γενεές που θα έρθουν. Οι αποφάσεις που θα πάρουμε εμείς σήμερα, διαμορφώνουν και καθορίζουν τις τύχες και τα πεπρωμένα και των επερχόμενων γενεών.

Η κρισιμότητα των αποφάσεων που καλούμαστε να πάρουμε συλλογικά, αλλά και ατομικά, δεν μας επιτρέπει να αποδυθούμε σε συναγωνισμό για το ποιος είναι περισσότερο ή λιγότερο πατριώτης. Όλοι έχουμε τον ίδιο στόχο και όλοι έχουμε την ίδια έγνοια για το μέλλον της πατρίδας μας.

Υπάρχουν διαφορές στις εκτιμήσεις, στην ανάλυση των περίπλοκων και, εν πολλοίς, δυσνόητων προνοιών του Σχεδίου Ανάν και των βραχυπρόθεσμων και μακροχρόνιων αποτελεσμάτων του. Καλό όλους να λειτουργήσουμε σε πνεύμα αλληλοσεβασμού, χωρίς φανατισμό και προπηλακισμούς.

Δεν πρόκειται για πολιτικές εκλογές όπου τα κόμματα καταμετρούν τη δύναμή τους. Δεν θα αναμετρηθούν τα κόμματα μεταξύ τους. Θα αναμετρηθούμε με την ιστορία.

Η διαφύλαξη λοιπόν της ενότητάς μας είναι ύψιστο χρέος προς την πατρίδα μας. Όποιο κι αν είναι το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος, οφείλουμε να το σεβαστούμε και η επόμενη ημέρα πρέπει να μας βρει μονιασμένους και δυνατούς. Η Κύπρος θα μας χρειαστεί όλους. Δεν περισεύει κανένα...

Όταν πριν από ένα χρόνο, ζήτησα την ψήφο σου, ανέλαβα τη δέσμευση ότι θα αγωνιστώ με όλες

μους τις δυνάμεις, σε κάθε επίπεδο και από κάθε βήμα που προσφέρεται, για να πετύχω, βελτιώσεις στην, τότε, εκδοχή του Σχεδίου Ανάν, με στόχο να καταστεί λειτουργικό και, άρα, βιώσιμο. Δεσμεύτηκα ότι οι απαιτήσεις μας για βελτιώσεις θα ήταν εντός των παραμέτρων του Σχεδίου και δεν θα ανέντροπα την γενική φιλοσοφία του Σχεδίου, ούτε θα ανέντροπα ουσιώσεις και βασικές προνοιές του ή συμβιβασμούς που είχαν συμφωνηθεί στις συνομιλίες που είχαν προηγηθεί της εκλογής μου.

Δεσμεύτηκα, ακόμη, ότι θα επεδίωκα λύση που θα διασφάλιζε τα συμφέροντα των Ελληνοκυπρίων αλλά και των Τουρκοκυπρίων, στα πλαίσια

Όποιο κι αν είναι το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος, οφείλουμε να το σεβαστούμε και η επόμενη ημέρα πρέπει να μας βρει μονιασμένους και δυνατούς

μιας επανενωμένης Κύπρου...

Ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών, ασκώντας τη διαιτητική αρμοδιότητά του, κατάρτισε το πέμπτο Σχέδιο Ανάν, χωρίς να προϋπάρξει συμφωνία των μερών σε οποιοδήποτε από τα θέματα που είχαν εγερθεί στις διαπραγματεύσεις, στη Λευκωσία και στην Ελβετία.

Στο πέμπτο Σχέδιο Ανάν, περιέχονται βελτιώσεις σε σύγκριση με το τρίτο και τέταρτο Σχέδιο Ανάν. Αυτές οι βελτιώσεις δεν ικανοποιούν τις ελάχιστες απαιτήσεις που είχαμε υποβάλει. Ούτε όσον αφορά τη λειτουργικότητα του Σχεδίου ούτε όσον αφορά την ουσιαστική επανένωση της πατρίδας μας στο οικονομικό, δημοσιονομικό και νομισματικό τομέα.

Θέλω να τονίσω εμφαντικά, ότι όλες οι απαιτήσεις μας, που υποβλήθηκαν με πλήρη τεκμηρίωση, ήταν εντός των παραμέτρων του Σχεδίου Α-

νάν και δεν αφαιρούσαν δικαιώματα που το Σχέδιο Ανάν παρείχε στους Τουρκοκύπριους συμπατριώτες μας.

Αντίθετα, η τουρκική πλευρά υπέβαλε 11 απαιτήσεις, που επηρεάζουν αρνητικά τα συμφέροντα των Ελληνοκυπρίων και οι οποίες υιοθετούνται, όλες, στο τελικό κείμενο του Σχεδίου Ανάν. Τώρα καλούμαστε να κρίνουμε κατά πόσον το τελικό Σχέδιο Ανάν ικανοποιεί τους ελάχιστους στόχους που έχουμε θέσει.

Με πόνο ψυχής καταλήγω στη διαπίστωση ότι ακόμα και με την πιο ελαστική, την πιο επιεική κρίση, το τελικό Σχέδιο Ανάν δεν ικανοποιεί τους ελάχιστους στόχους που θέσαμε. Οι ουσιαστικότερες των προτάσεών μας δεν έγιναν αποδεκτές. Ακόμη και στις προνοιές που έχουν βελτιωθεί, διαπιστώνουμε λειτουργικές δυσκολίες, περίπλοκες διαδικασίες και επικίνδυνες ασάφειες.

Η πιο βασική και θεμελιώδης ανησυχία και αγωνία μου για το μέλλον της πατρίδας μας εστιάζεται στα εξής: Η τουρκοκυπριακή κοινότητα αποκτά όλα τα βασικά αιτήματα που διεκδίκησε, από την πρώτη ημέρα εφαρμογής της λύσης. Για την ακρίβεια, 24 ώρες μετά την διεξαγωγή των Δημοψηφισμάτων.

Παραμένει, ακόμη, αβέβαιο και ασαφές αν θα υπάρξει επικύρωση της Συνθήκης από το τουρκικό Κοινοβούλιο, πριν τεθεί σε εφαρμογή η ιδρυτική συμφωνία.

Αναγνωρίζεται η οντότητά της ως «νόμιμο συνιστών κράτος». Διαγράφεται η εισβολή και η κατοχή. Οι κάτοχοι της τουρκοκυπριακής υπηκοότητας, γίνονται αποδεκτοί ως νόμιμοι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι Τουρκοκύπριοι εξασφαλίζουν ισότιμη συμμετοχή στη διοίκηση του νέου ομοσπονδιακού κράτους, με το καθεστώς των ισότιμων «συμπροέδρων»¼ και ισότιμη και ισάριθμη συμμετοχή των εκπροσώπων του τουρκοκυπριακού συνιστώντος κράτους, στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή και σε όλες τις ειδικές Επιτροπές και Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αντίθετα, όλα και όσα προσδοκεί να αποκτήσει η ελληνοκυπριακή κοινότητα, έστω και από μια κακή και οδυνηρή λύση, παραπέμπονται χωρίς εγγυήσεις στο μέλλον και εξαρτώνται από την καλή πίστη της Τουρκίας να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει. Υπόκεινται ακόμη στην προϋπόθεση ότι όλα θα λειτουργήσουν ομαλά. Με λίγα λόγια «αγοράζουμε ελπίδα»¼, με μόνο α-

ντάλλαγμα και διασφάλιση την καλή θέληση της τουρκικής πλευράς να τηρήσει τη συμφωνία.

Η επιστροφή των κατεχόμενων δικών μας εδαφών, θα γίνει σε περίοδο μεταξύ τριετήσιου μηνών και τριμήσιου χρόνων, από την υπογραφή της λύσης, χωρίς καμία εγγύηση ότι αυτό θα εφαρμοστεί. Η πρότασή μας όπως υπαχθούν τα εδάφη αυτά υπό τον έλεγχο της Ειρηνευτικής Δύναμης και όχι του τουρκικού στρατού, έχει απορριφθεί.

Η απόκτηση περιουσιών ή αποζημιώσεων το συντομότερο που θα γίνει, είναι σε περίοδο 3 χρόνων μετά την υπογραφή της λύσης και 5 χρόνων ή, περισσότερων, κατά απόφαση του Συμβουλίου Περιουσιών, και μέσα από μια περίπλοκη διαδικασία με πολλές ασάφειες και δυσμενείς οικονομικές προνοιές για την πλευρά μας. Το κόστος των αποζημιώσεων θα κληθούν να καταβάλουν στο μεγαλύτερό του μέρος, οι Ελληνοκύπριοι. Εγείρονται σοβαρά ερωτήματα αν το ομοσπονδιακό κράτος που θα εγγυηθεί το ένα τρίτο των αποζημιώσεων, θα έχει το τεκμήριο έγκυρου εγγυητή για να μη σημειωθεί πτώση στην αξία των Ομολόγων, όπως έγινε με το Χρηματιστήριο. Το ίδιο ισχύει και για τον Οργανισμό Δανειοδότησης με υποθήκη για απόκτηση των περιουσιών Ελληνοκυπρίων που δεν θα επιστραφούν από Τουρκοκυπρίους.

Πρόσφατα έχει αναχθεί σε μεγάλο θέμα και παρουσιάζεται ως σημαντική παραχώρηση προς τους Ελληνοκυπρίους, η ευχέρεια απόκτησης δευτερεύουσας κατοικίας στο τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος.

Ασφαλώς αυτό το δικαίωμα, θα είχε μεγάλη σημασία, αν ήταν αυτόματο και γενικό.

Δυστυχώς οι προνοιές του σχετικού Συνταγματικού Νόμου και της Πράξης Προσαρμογής που θα εγκρίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση, καθορίζουν ότι αυτό το δικαίωμα δεν είναι αυτόματο.

Αντίθετα, το τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος έχει δικαίωμα και ευχέρεια, με δικό του νόμο, να ρυθμίζει και να περιορίζει αυτό το δικαίωμα για μια δεκαπενταετία ή μέχρις ότου το ακαθάριστο εθνικό προϊόν του τουρκοκυπριακού συνιστώντος κράτους φθάσει στο 85% του κατά κεφαλήν εισοδήματος του ελληνοκυπριακού συνιστώντος κράτους.

Η επιστροφή των προσφύγων υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση προβλέπεται να γίνει με τέτοια χρονοδιαγράμματα και ποσοστά που δεν δημιουργούν συνθήκες ασφάλειας, για να μπορεί-

δώσω κοινότητα»

νησιακή φόρτιση

χουν κατακτήσει με προσπάθειες και θυσίες.

Στην κατακλείδα της ομιλίας του, ο Τάσος Παπαδόπουλος τόνισε ότι «οι κίνδυνοι από το "ναι" είναι πολύ μεγαλύτεροι και μη αναστρέψιμοι από το "όχι"». Κάνοντας αναφορά στην ιστορικότητα των στιγμών, στο βάρος που νιώθει, ο κ. Παπαδόπουλος είπε κατηγορηματικά ότι «λυπούμαι, αλλά δεν μπορώ να υπογράψω το σχέδιο». Και κατέληξε, απευθυνόμενος στον κυπριακό λαό: «Σε καλώ να πεις ένα βροντερό "όχι"».

Ωστόσο, κατά την έναρξη του διαγγέλματός του, ο Κύπριος Πρόεδρος κινήθηκε σε κλίμα συναίνεσης και εθνικής ομοψυ-

χίας, σημειώνοντας πως «κανείς δεν είναι πιο πατριώτης από τον άλλο», ότι «η επόμενη ημέρα του δημοψηφίσματος θα μας βρει μονιασμένους και δυνατούς» κι ότι είναι αδήριτη ανάγκη να διαπνέονται όλοι από σεβασμό προς τον άλλο, χωρίς φανατισμούς και προπηλακισμούς.

Παρεμβάσεις τρίτων

Κάνοντας δε αναφορά σε πιέσεις και παρεμβάσεις τρίτων που καταλήγουν αντιπαραγωγικές, διευκρίνισε ότι το δικό του διάγγελμα αποτελεί ένα χρέος του να δηλώσει δημόσια τη δική του απόφαση, όχι ως απόπειρα επιβολής, αλλά ως καθοδήγηση.

■ «Σε καλώ να πεις ένα βροντερό "όχι"» κατέληξε, απευθυνόμενος στον κυπριακό λαό, ο Κύπριος Πρόεδρος Τάσος Παπαδόπουλος αφού τόνισε ότι «οι κίνδυνοι από το "ναι" είναι πολύ μεγαλύτεροι και μη αναστρέψιμοι από το "όχι"» και λυπούμαι, αλλά δεν μπορώ να υπογράψω το σχέδιο»

σουν με βεβαιότητα οι πρόσφυγές μας να ασκήσουν αυτό το δικαίωμα, και να έχουν βεβαιότητα ότι θα έχουν ασφάλεια ή ότι θα έχουν σχολεία για τα 3, 10 ή 20 παιδιά τους. Και δυστυχώς δεν αποκτούν όλοι οι πρόσφυγές μας το αναφαίρετο δικαίωμα της επιστροφής. Επιπλέον, οι Ελληνοκύπριοι που θα ζουν στο τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος θα στερούνται των πολιτικών τους δικαιωμάτων, και του δικαιώματος ψήφου για τη Γερουσία, κατά παράβαση κάθε δημοκρατικής αρχής.

Με το τελικό Σχέδιο Ανάν δεν ικανοποιήθηκαν οι Κύπριοι αλλά ικανοποιήθηκε απόλυτα η επιδίωξη της Τουρκίας να ελέγχει και να κηδεμονεύει την Κύπρο. Παραμένουν στην ουσία όλοι οι έποικοι, ενώ ύστερα από 19 χρόνια, εμφανής είναι η πιθανότητα της κατάργησης της παρέκκλισης του 5% Ελλήνων και Τούρκων υπηκόων που θα μπορούν να εγκατασταθούν στην Κύπρο, με ορατό τον κίνδυνο για νόμιμο μαζικό εποικισμό της Κύπρου από την Τουρκία. Διότι η συνέχιση της διασφάλισης του 5%, μετά τα 19 χρόνια, θα εξαρτάται από την έγκριση νόμου από το Προεδρικό Συμβούλιο, τη Βουλή και τη Γερουσία, όπου χρειάζεται και η συναίνεση των αντίστοιχων τουρκοκυπριακών μελών αυτών των οργάνων. Το Σχέδιο Ανάν δεν καταλύει την de facto διχοτόμηση, αλλά, αντίθετα, τη νομιμοποιεί και την εμβραβύνει. Το ερώτημα, λοιπόν, δεν είναι αν θέλουμε τη λύση και επανένωση της πατρίδας μας. Διότι σε αυτό το ερώτημα, η καθολική απάντηση είναι «ναι» 4. Το πραγματικό ερώτημα είναι εάν το Σχέδιο Ανάν επιφέρει την επανένωση ή αν διαιωνίζει τη διαίρεση και, μάλιστα, με τη συγκατάθεση και υπογραφή μας.

Το Σχέδιο Ανάν δεν οδηγεί στην επανένωση των δύο Κοινοτήτων, αλλά αντίθετα προωθεί τον μόνιμο διαχωρισμό με περιορισμούς στη διακίνηση, εγκατάσταση, στο δικαίωμα κτήσεως περιουσίας, στην άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων και των άλλων χωριστικών στοιχείων του.

Εδώ και πολύ χρόνο, έχω πει ότι η οποιαδήποτε λύση που θα εξευρεθεί κάτω από τη σκιά και τα τετελεσμένα της εισβολής και της παρουσίας 35.000 τουρκικού στρατού στην Κύπρο, δεν μπορούσε να είναι δίκαιη. Αυτό το τίμημα είμαστε έτοιμοι να το καταβάλουμε προκειμένου να βρεθεί λύση στο Κυπριακό. Αν, όμως, δεν μπορούσε να είναι δίκαιη η λύση, έπρεπε να επιδιώξουμε να είναι τουλάχιστον λειτουργική ώστε να είναι βιώσιμη.

Με την ίδια υπευθυνότητα που πρέπει να αξιολογήσουμε τους κινδύνους από την υιοθέτηση του Σχεδίου Ανάν, πρέπει να μελετήσουμε και τις πιθανές επιπτώσεις από την απόρριψή του. Δεν συμμερίζομαι τις υπερβολές και τους εκβιασμούς που οι υποστηρικτές του Σχεδίου προβάλλουν στον λαό. Πρέπει να 'μαστε έντιμοι και ειλικρινείς έναντι του λαού.

Λογικά υποβάλλεται το ερώτημα, ποιες θα είναι οι συνέπειες αν ο λαός στο δημοψήφισμα ψηφίσει «όχι» 4. Αν ο κυρίαρχος λαός με την ψήφο του απορρίψει το Σχέδιο, σε μία εβδομάδα η Κυπριακή Δημοκρατία θα καταστεί πλήρης και ισότιμο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα πετύχουμε έναν στρατηγικό στόχο που από κοινού θέσαμε για να αναβαθμίσουμε και να θωρακίσουμε πολιτικά την Κυπριακή Δημοκρατία. Είναι δογματισμός και υποδηλωί άγνοια των κανόνων της διεθνούς πολιτικής, η άποψη ότι αυτή θα 'ναι η τελευταία πρωτοβουλία για λύση του Κυπριακού. Οι βασικοί παράμετροι που επέφεραν αυτή την πρωτοβουλία θα συνεχίσουν να υπάρχουν και μετά την 25η Απριλίου. Η ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα 'ναι δεδομένη. Η ενταξιακή πορεία της Τουρκίας επίσης θα συνεχιστεί και έτσι η Άγκυρα θα βρίσκεται υπό συνεχή αξιολόγηση για την υιοθέτηση και εφαρμογή του ευρωπαϊκού κεκτημένου. Το διεθνές ενδιαφέρον για εξομάλυνση και ειρηνευση της περιοχής μας θα συνεχίσει να υπάρχει.

Δεν υπάρχουν προϋποθέσεις για αναγνώριση του ψευδοκράτους από χώρες που έχουν σημασία. Όπως είναι οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Γιατί αυτές έχουν, ήδη, υπογράψει με την Κυπριακή Δημοκρατία τη Συνθήκη Ένταξης που απαγορεύει τέτοια αναγνώριση. Όσα δε λέγονται για διεθνή απομόνωση αποτελούν εκβιασμό άνευ περιεχομένου. Η Κύπρος θα 'ναι η μόνη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου με αναβαθμισμένο ρόλο αλλά και ευθύνες. Δεν θα επαναπαυθούμε, όμως, με την ένταξή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Δεν θα πάσουμε να αγωνιζόμαστε για την επιλυση του Κυπριακού. Η ιστορία δεν τελειώνει την 1η Μαΐου. Θα συνεχίσουμε να αναλαμβάνουμε πρωτοβουλίες για λύση και να προωθούμε μέτρα στήριξης των συμπατριωτών μας Τουρκοκυπρίων.

Ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας και εκλεγμένος εκπρόσωπος της ελληνοκυπριακής κοινότητας, ανέλαβα τη βαριά ευθύνη της διεξαγωγής των

διαπραγματεύσεων. Αισθάνομαι βαρύ το χρέος να δηλώσω δημόσια, με ειλικρίνεια και παρηγοσία, τη δική μου αποτίμηση και τη δική μου απόφαση.

Ανέλαβα εξουσία, με εντολή όπως διαπραγματευθώ λύση του Κυπριακού προβλήματος βάσει του Σχεδίου Ανάν, όχι όμως και με εντολή να προσυπογράψω οποιαδήποτε λύση ήθελε προκύψει από τις διαπραγματεύσεις.

Εντολή συμμετοχής στη διακυβέρνηση της χώρας, βάσει του νέου Συντάγματος το οποίο θα προκύψει, δεν έχω, ούτε θα μπορούσε να μου είχε ανατεθεί τέτοια εντολή. Ούτε έχω εντολή να προσυπογράψω οποιοδήποτε νέο Σύνταγμα, το ο-

Το Σχέδιο Ανάν δεν οδηγεί στην επανένωση των δύο Κοινοτήτων, αλλά αντίθετα προωθεί τον μόνιμο διαχωρισμό με περιορισμούς στα δικαιώματα παρουσίας και στην άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων

ποίο θα τεθεί προς κρίση από τον λαό. Μόνο Πρόεδρος, στον οποίο ρητά παρέχεται εντολή να θέσει την προτεινόμενη μεταμόρφωση της Πολιτείας σε δημοψήφισμα, δικαιούται να προσυπογράψει το νέο Σύνταγμα, ως αντικείμενο κρίσης από τον λαό. Πέραν τούτου, εντολή του λαού είναι απαραίτητη για την άσκηση της συμπροεδρίας στη διακυβέρνηση της χώρας με τους προτεινόμενους νέους θεσμούς.

Τα συναισθήματά μου δεν είναι διάφορα από τα δικά σας. Στην υπηρεσία σας έχω τάξει τον εαυτό μου και πριν αλλά ιδιαίτερος από την ανάδειξή μου στην Προεδρία της Κυπριακής Πολιτείας. Στόχος και γνώμονας της κάθε πράξης μου είναι το συμφέρον του λαού και τίποτε άλλο, με αφοσίωση και πλήρη ανάληψη των ευθυνών μου και με παρηγορία λόγου και έργου. Η τελική απόφαση ήταν πάντα και παραμένει δική σας. Η ετυμολογία σας θα εκφραστεί στο Δημο-

ψήφισμα της 24ης Απριλίου. Συνεκτιμώντας όλα τα δεδομένα με ψυχραιμία και αντικειμενικότητα, αλλά και με πλήρη συναίσθηση της ιστορικότητας των στιγμών και το βάρος της ευθύνης που μου αναλογεί, λυπούμαι ειλικρινά, γιατί δεν μπορώ να αποδεχθώ και να υπογράψω το Σχέδιο Ανάν όπως, τελικά, διαμορφώθηκε.

Παρέλαβα κράτος διεθνώς αναγνωρισμένο. Δεν θα παραδώσω «Κοινότητα» 4 χωρίς δικαίωμα λόγου διεθνώς και σε αναζήτηση κηδεμόνα. Και όλα αυτά έναντι κενών, παραπλανητικών, δήθεν, προσδοκιών. Έναντι της ανεδαφικής ψευδαίσθησης ότι η Τουρκία θα τηρήσει τις δεσμεύσεις της.

Συμπατριώτισσες, συμπατριώτες, Στις 24 Απριλίου θα τοποθετηθείτε με ένα ΝΑΙ ή ένα ΟΧΙ στο Σχέδιο Ανάν. Θα αποφασίσετε για το παρόν και το μέλλον της Κύπρου. Για τη γενιά μας, αλλά και τις γενιές που θα έρθουν μετά από εμάς.

Έχω εμπιστοσύνη στην κρίση σας. Είμαι βέβαιος ότι δεν σας αγγίζουν ψεύτικα διλήμματα. Ότι δεν σας τρομάζουν απειλές για δήθεν διεθνή απομόνωση. Ότι δεν σας πείθουν τα περί δήθεν τελευταίας ευκαιρίας.

Είμαι βέβαιος ότι εξακολουθούν να έχουν για σας νόημα οι ηθικές αρχές και αξίες του λαού μας, του πολιτισμού και του εθνικού ιστορικού μας βίου, τον οποίο θέλετε να συνεχίσουμε με ασφάλεια, δικαιοσύνη, ελευθερία και ειρήνη.

Ελληνικό Κυπριακό Λαέ, Στη ζυγαριά του Ναι και του Όχι, πολύ βαρύτερες και πολύ πιο επαχθείς θα είναι οι συνέπειες του Ναι.

Σε καλώ να απορρίψεις το Σχέδιο Ανάν. Σε καλώ να πεις στις 24 του Απριλίου ένα δυνατό ΟΧΙ.

Σε καλώ να υπερασπιστείς το δίκαιο, την αξιοπρέπεια και την ιστορία σου.

Με αίσθημα ευθύνης απέναντι στην Ιστορία, στο παρόν και το μέλλον της Κύπρου και του λαού μας, σε καλώ να μην υποθηκεύσεις το μέλλον στην πολιτική βούληση της Τουρκίας. Να προσπιστείς την Κυπριακή Δημοκρατία, λέγοντας ΟΧΙ στη κατάλυσή της. Να συστρατευτείς για μια νέα πιο ελπιδοφόρα πορεία επανένωσης της πατρίδας μας μέσα από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Καλή Ανάσταση σε όλους!»

Ολόκληρη η έκθεση που συζήτησε το

Έξι σημεία του 5ου Σχεδίου Ανάν είναι θετικά για την Ελληνοκυπριακή πλευρά και τέσσερα αρνητικά στο ισοζύγιο του «δούναι και λαβείν» ανάμεσα στις δύο κοινότητες της Κύπρου, καταγράφει το πόρισμα εμπειρογνομόνων (με άμεση γνώση της τελικής διαπραγμάτευσης στη Λουκέρνη) που εξετάστηκε διεξοδικά στη χθεσινή ευρεία σύσκεψη στο ΠΑΣΟΚ.

Θετικό απολογισμό για την ελληνοκυπριακή πλευρά από έξι βασικά σημεία του πέμπτου σχεδίου Ανάν και τέσσερα σημεία που βαρύνουν αρνητικά στο ισοζύγιο του «δούναι και λαβείν» ανάμεσα στις δύο κοινότητες της Κύπρου, καταγράφει το πόρισμα εμπειρογνομόνων (με άμεση γνώση της τελικής διαπραγμάτευσης στη Λουκέρνη) που εξετάστηκε διεξοδικά στη χθεσινή ευρεία σύσκεψη στο ΠΑΣΟΚ.

ΡΕΠΟΡΤΑΖ: Διονύσης Νασόπουλος

Η έκθεση - που παρουσιάζουν σήμερα «ΤΑ ΝΕΑ» - έχει τον χαρακτήρα non paper και θα διανεμηθεί τις επόμενες ημέρες στα επιτελικά στελέχη του ΠΑΣΟΚ, προκειμένου να έχουν σαφή γνώση των αλλαγών που περιλαμβάνει το τελικό σχέδιο του Γ.Γ. του ΟΗΕ. Και όπως σημειώνει χθες κορυφαίο στέλεχος του Κινήματος, το περιεχόμενό της ήταν ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία που αξιολογήθηκαν ώστε να οριστικοποιηθεί η θέση του ΠΑΣΟΚ υπέρ της αποδοχής του σχεδίου.

Στη σύσκεψη επισημάνθηκε ότι το τελικό σχέδιο Ανάν που θα τεθεί προς έγκριση στο δημοψήφισμα της 24ης Απριλίου «είναι το πληρέστερο» από κάθε προηγούμενο, ενώ το ισοζύγιο των ρυθμίσεων «είναι ευνοϊκότερο για την ελληνοκυπριακή πλευρά όχι μόνο σε σχέση με το τέταρτο σχέδιο που υποβλήθηκε στη Λουκέρνη, αλλά ακόμη και από το τρίτο». Η έκθεση αξιολογεί σε νομική βάση τις αλλαγές που επήλθαν, ενώ τις προσεχείς ημέρες θα συνταχθεί και έκθεση πολιτικής αξιολόγησης της αποδοχής ή της απόρριψης του σχεδίου Ανάν.

Ολόκληρη η έκθεση έχει ως εξής:

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΗ «ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ»
ΤΗΣ 31.3.2004 (ΑΝΑΝ 5)

ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

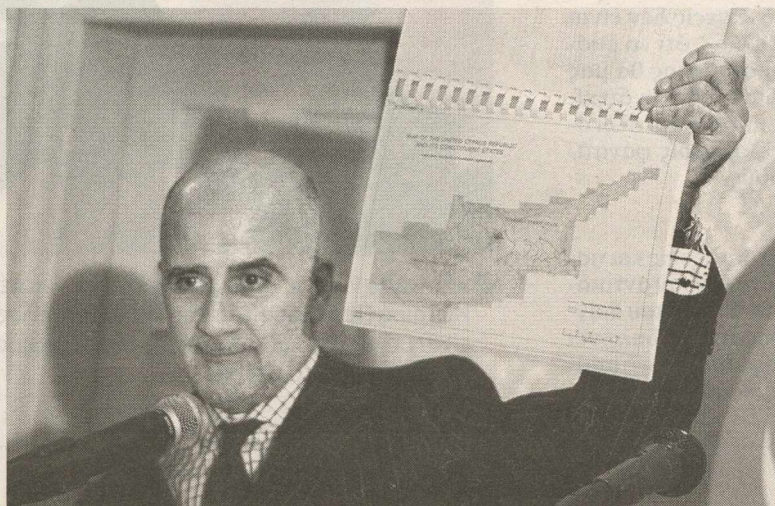
Η συνοπτική αξιολόγηση που ακολουθεί αφορά στις βασικές αλλαγές του τελικού σχεδίου σε σχέση με το σχέδιο της 26.2.2003 (Ανάν 3). Βασικό κριτήριο της είναι οι προτάσεις για τις αναγκαίες βελτιώσεις που παρουσίασε η ελληνοκυπριακή πλευρά στη Νέα Υόρκη, κατά την επανέναρξη της διαδικασίας, όπως αυτές εξειδικεύτηκαν κατά τη διάρκεια των συνομιλιών στη Λευκωσία.

Υπενθυμίζεται ότι το σχέδιο Ανάν είχε γίνει αποδεκτό από την ελληνοκυπριακή πλευρά ως βάση διαπραγματεύσεων για την επίλυση του Κυπριακού προβλήματος, ήδη μετά την κατάθεση του πρώτου σχεδίου Ανάν τον Νοέμβριο του 2002. Άλλωστε, η επανέναρξη της διαδικασίας βασίστηκε στην κοινή αποδοχή ότι οι (θεμελιώδεις) παράμετροι του σχεδίου και η ισορροπία που εξασφάλιζε δεν θα έπρεπε να διαταραχθούν.

1. Ολοκλήρωση του σχεδίου

Βασική ελληνοκυπριακή επιδίωξη ήταν η συμπλήρωση του σχεδίου με: α) την αναγκαία ομοσπονδιακή νομοθεσία, που είναι απαραίτητη για τη λειτουργία του κράτους, και β) τον κατάλογο των διεθνών συνθηκών που θα το δεσμεύουν. Επίσης είχε ζητηθεί να συμπεριληφθούν στη λύση και να κατατεθούν έγκαιρα τα Συντάγματα των δύο πολιτειών.

- Έχουν κατατεθεί πλήρη σχέδια 131 ομοσπονδιακών νόμων, οι οποίοι καλύπτουν τις βασικές ανάγκες λειτουργίας της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας. Το περιεχόμενό τους βασίζεται τις περισσότερες φορές σε ελληνοκυπριακά προτάσεις. Σε αρκετά σημεία πάντως δεν υιοθετήθηκαν οι ελληνοκυπριακές προτάσεις, σε όσες δε περιπτώσεις δεν υπήρξε συμβιβασμός οι συμπληρώσεις έγιναν από τα Η.Ε..
- Ο κατάλογος των διεθνών συνθηκών περιλαμβάνει 1.134 κείμενα στα οποία περιλήφθηκαν

■ Ο Άλβαρο ντε Σότο με το πέμπτο σχέδιο Ανάν. Εμπειρογνώμονες βρήκαν έξι θετικά και τέσσερα αρνητικά σημεία για τους Ελληνοκύπριους

και λίγες συμφωνίες που υπέβαλε η τουρκοκυπριακή πλευρά. Αν και ο κατάλογος θεωρείται πλήρης, η συμπερίληψη ορισμένων τουρκοκυπριακών συμφωνιών θεωρείται προβληματική.

- Κατατέθηκαν μετά από επεξεργασία τα Συντάγματα των δύο συνιστωσών πολιτειών. Το τουρκοκυπριακό πολιτειακό Σύνταγμα περιείχε στην αρχική του εκδοχή δεκάδες προβληματικών ρυθμίσεων, οι οποίες σε μεγάλο βαθμό τροποποιήθηκαν από τα Η.Ε.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

Η βασική απαίτηση της ελληνοκυπριακής πλευράς για συμπλήρωση του σχεδίου, πριν υποβληθεί στα δημοψηφίσματα, μπορεί να θεωρηθεί ότι ικανοποιήθηκε σε μεγάλο βαθμό.

2. Διαδικασία θέσης σε ισχύ της Θεμελιώδους Συμφωνίας και υποχρεώσεις της Τουρκίας

Βασική ελληνοκυπριακή επιδίωξη ήταν η επικύρωση της Συνθήκης για τη Νέα Κατάσταση Πραγμάτων μεταξύ ΕΚΔ, Ελλάδας, Τουρκίας και Ηνωμένου Βασιλείου πριν από τη θέση σε ισχύ της Θεμελιώδους Συμφωνίας, ώστε να διασφαλιστεί η τήρηση των υποχρεώσεων της Τουρκίας.

- Οι εγγυήτριες δυνάμεις καλούνται να υποβάλουν, έως τις 7 Απριλίου, έγγραφη διαβεβαίωση στον γ. γ. του ΟΗΕ και μεταξύ τους, σύμφωνη με τη διαδικασία της Νέας Υόρκης και την αντίστοιχη Δέσμευση του σχεδίου Ανάν 5. Με τη δήλωση αυτή συμφωνούν να υποβληθεί η Θεμελιώδης Συμφωνία σε δημοψηφίσματα και, σε περίπτωση θετικής έκβασής τους, να υπογράψουν τη Συνθήκη για τη Νέα Κατάσταση Πραγμάτων στην Κύπρο, έπειτα από την ολοκλήρωση της εσωτερικής τους κυρωτικής διαδικασίας.
- Η Συνθήκη για τη Νέα Κατάσταση Πραγμάτων θα τεθεί σε ισχύ με την υπογραφή και την κατάθεση των οργάνων επικύρωσης στον γενικό γραμματέα των Η.Ε. και την ολοκλήρωση των απαραίτητων σε κάθε μέρος εσωτερικών διαδικασιών πριν από την υπογραφή.
- Έτσι η Συνθήκη θα επικυρωθεί και θα τεθεί σε ισχύ αμέσως με την υπογραφή της. Αν η Τουρκία δεν έχει στο μεταξύ συμπληρώσει τις εσωτερικές της διαδικασίες, η Ελλάδα θα μπορεί να μην υπογράψει τη Συνθήκη, οπότε δεν θα είναι δυνατόν να τεθεί σε ισχύ η Θεμελιώδης Συμφωνία και η Νέα Κατάσταση Πραγμάτων.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

Η ρητή πρόβλεψη για επικύρωση της Συνθήκης για τη Νέα Κατάσταση Πραγμάτων μεταξύ ΕΚΔ, Ελλάδας, Τουρκίας και Ηνωμένου Βασιλείου πριν από τη θέση σε ισχύ της Θεμελιώδους Συμφωνίας αντιμετωπίζει ικανοποιητικά την εύλογη ελληνοκυπριακή επιδίωξη.

3. Μεταβατικές διατάξεις

Βασική ελληνοκυπριακή επιδίωξη ήταν ο δραστήριος περιορισμός της μεταβατικής περιόδου και, με τη θέση σε ισχύ της Θεμελιώδους Συμφωνίας, να συγκροτηθούν και να λειτουργήσουν όλα τα μεταβατικά ομοσπονδιακά και πολιτειακά όργανα. Υπενθυμίζεται ότι το Ανάν 3 προέβλεπε τον πρώτο χρόνο δύο συμπροέδρους με εκτελεστικές αρμοδιότητες, που θα αποφασίζαν από κοινού.

- Όλα τα μεταβατικά ομοσπονδιακά ή πολιτειακά όργανα συγκροτούνται και λειτουργούν με τη θέση σε ισχύ της Θεμελιώδους Συμφωνίας. Η μεταβατική περίοδος λήγει στις 13-6-2004, οπότε και διενεργούνται πολιτειακές και ομοσπονδιακές εκλογές ταυτόχρονα με τις ευρωεκλογές.
- Μόνη παραχώρηση προς την τουρκοκυπριακή πλευρά αποτελεί η ρύθμιση σύμφωνα με την οποία κατά τη διάρκεια της θητείας του πρώτου Προεδρικού Συμβουλίου, η Προεδρία του (χωρίς εκτελεστικές αρμοδιότητες) θα ασκείται, αντί 40 μήνες ελληνοκυπριακή και 20 μήνες τουρκοκυπριακή, με δεκάμηνη περιτροπή και σχέση 30:30
- Προβλέπονται μεταβατικές ρυθμίσεις για την Ομοσπονδιακή Δημόσια Διοίκηση, ώστε όλες οι ομοσπονδιακές αρχές να έχουν συγκροτηθεί και να λειτουργούν με την ισχύ της Θεμελιώδους Συμφωνίας.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

Ουσιαστικά υιοθετήθηκε στο σύνολό της η ελληνοκυπριακή πρόταση, με μικρή συγκριτικά παραχώρηση προς την τουρκοκυπριακή πλευρά. Πρόκειται για σημαντική βελτίωση για τη λειτουργικότητα της λύσης κατά την πρώτη κρίσιμη φάση της εφαρμογής της, «επώδυνη» συμβολικά και ουσιαστικά για την τουρκοκυπριακή πλευρά, αφού καταργείται η επίσημη συνομοσπονδιακή έμπνευση φάση του σχεδίου Ανάν 3.

4. Συνταγματική πτυχή

Βασική ελληνοκυπριακή επιδίωξη ήταν η κατάργηση της εκ περιτροπής Προεδρίας από όλα τα μέλη του Προεδρικού Συμβουλίου με πρόβλεψη «σταθερού» προέδρου και αντιπροέδρου και διεύρυνση των μελών του από 6 σε 9 για την επαρκή κάλυψη των ομοσπονδιακών αρμοδιοτήτων.

- Το Προεδρικό Συμβούλιο (Π.Σ.) γίνεται από εξαμελές εννεαμελές, ενώ τα μέλη με δικαίωμα ψήφου παραμένουν έξι (4 Ελληνοκύπριοι, 2 Τουρκοκύπριοι), προκειμένου να αποφευχθεί δεύτερη τουρκοκυπριακή ψήφος για τη λήψη απόφασης (σημειώνεται ότι για τη λήψη απόφασης στο Προεδρικό Συμβούλιο απαιτείται μία τουρκοκυπριακή ψήφος).
- Ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος του Π.Σ. εκλέγονται μεταξύ των μελών του και εναλλάσσονται στην Προεδρία του κάθε 20 μήνες (πρόεδρος 40 μήνες Ελληνοκύπριος και 20 μήνες Τουρκοκύπριος). Ο πρώτος πρόεδρος είναι Ελληνοκύπριος. Εγκαταλείπεται το σύστημα της εκ περιτροπής ανάδειξης κάθε μέλους του Π.Σ. ως προέδρου κάθε δέκα μήνες.
- Η εκλογή των γερουσιαστών γίνεται σε κοινοτική βάση, δηλαδή διασφαλίζεται η εκλογή 24 Τουρκοκυπρίων στην τουρκοκυπριακή πολιτεία, ενώ έως τώρα θα ήταν δυνατή η ανάδειξη και Ελληνοκυπρίων ως γερουσιαστών της τουρκοκυπριακής πολιτείας. Η επιλογή αυτή εγκαταλείπει τη διζωνική δομή και υιοθετεί τη δικαιοδική. Η πρόβλεψη αυτή πάντως, ενώ ικανοποιεί το μείζον τουρκοκυπριακό αίτημα, δεν θεωρείται ότι πλήττει ελληνοκυπριακά συμφέροντα.
- Η κατανομή των υπουργικών χαρτοφυλακίων μεταξύ των μελών του Προεδρικού Συμβουλίου σε περίπτωση διαφωνίας, γίνεται ανάλογα με τη δύναμη των κομμάτων και όχι πλέον με κλήρο.
- Δημιουργείται Πρωτοβάθμιο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

Στη συνταγματική πτυχή η συνολική εκτίμηση είναι ότι επιτυγχάνονται βελτιώσεις με την υιοθέτηση των σημαντικότερων μέρους των προτάσεων που υπέβαλε η ελληνοκυπριακή πλευρά.

5. Επιστροφή προσφύγων στην τουρκοκυπριακή πολιτεία (απόκλιση από το κεκτημένο)

Βασική επιδίωξη της ελληνοκυπριακής πλευράς ήταν η αύξηση του αριθμού των προσφύγων που θα μπορούν να επιστρέψουν στις εστίες τους. Υπενθυμίζεται ότι ο συνολικός αριθμός των προσφύγων υπολογίζεται σήμερα στις 230.000 (163.000 κατά την εισβολή), εκ των οποίων το 52%-53% περίπου μπορούν να επανεγκατασταθούν στα εδάφη που θα περιληφθούν στην ελληνοκυπριακή πολιτεία.

- Όσον αφορά την επιστροφή των προσφύγων, μειώνονται ελαφρώς τα χρονοδιαγράμματα στο δικαίωμα διαμονής Ελληνοκυπρίων στην τουρκοκυπριακή πολιτεία, αλλά και οι οροφές (μέχρι τη συμπλήρωση 19 ετών, το ανώτατο ποσοστό Ελληνοκυπρίων που επιτρέπεται να διαμένουν στην τουρκοκυπριακή πολιτεία μειώνεται από 21% σε 18%). Αντί της λήξης των περιορισμών με την έναρξη της Τουρκίας, που προέβλεπε το σχέδιο Ανάν 3, το σχέδιο Ανάν 5 προβλέπει, μετά το 19ο έτος, τη δυνατότητα των πολιτειών να λαμβάνουν

Εκτελεστικό Γραφείο του ΠΑΣΟΚ

αρνητικά • Τι καταγράφεται στο πόρισμα των εμπειρογνομώνων

μέτρα ώστε να μην περιοριστεί το ποσοστό κάθε Κοινότητας στην πολιτεία «της» σε ποσοστό μικρότερο των 2/3 του πληθυσμού. Εισάγεται έτσι, έμμεσα, ένα ανώτατο όριο 33% για το ποσοστό των Ελληνοκυπρίων που μπορούν να εγκατασταθούν μόνιμα στην τουρκοκυπριακή πολιτεία. Το όριο αυτό, εφόσον εφαρμοστεί, συνιστά, ουσιαστικά, μόνιμη απόκλιση από το κεκτημένο.

- Υπενθυμίζεται ότι στους παραπάνω περιορισμούς έως το 19ο έτος δεν συνυπολογίζονται οι πρόσφυγες άνω των 65 ετών. Αυτό σημαίνει ότι σε δύο χρόνια κάθε πρόσφυγας που ήταν 33 ετών κατά την εισβολή έχει δικαίωμα μόνιμης εγκατάστασης, και σε δέκα χρόνια, όποιοι ήταν την εποχή της εισβολής 23 χρόνων, αποκτούν επίσης δικαίωμα μόνιμης εγκατάστασης. Έτσι κάθε χρόνο, ανεξάρτητα από τους περιορισμούς μέχρι το 19ο έτος, εκτιμάται ότι 1.200 άτομα θα αποκτούν δικαίωμα επανεγκατάστασης με τη συμπλήρωση του 65ο έτους της ηλικίας τους μαζί με τη σύζυγο ή αδελφό, πράγμα που σημαίνει ότι ο αριθμός μπορεί να διπλασιάζεται κατ' έτος.

- Επισημαίνεται επίσης η άρση του περιορισμού (έως τρεις μέρες την εβδομάδα) για την προσωρινή κατοικία. Η απάλειψη αυτή μπορεί να αποβεί ιδιαίτερα θετική, αφού στη πράξη συνεπάγεται δικαίωμα δεύτερης κατοικίας (χωρίς δηλαδή τα δικαιώματα των μόνιμων κατοίκων, ως «ετεροδημότες») για όλους όσους το επιθυμούν και πέραν του ποσοστού όσων έχουν δικαίωμα μόνιμης κατοικίας.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

Τόσο τα ποσοστά των περιορισμών όσο και τα χρονοδιαγράμματα που προβλέπονται συνιστούν αναμφίβολα επώδυνους όρους της λύσης για την ελληνοκυπριακή πλευρά, και ιδιαίτερα για τους πρόσφυγες. Υπάρχει πάντως η εκτίμηση ότι στην πράξη θα ικανοποιηθεί η συντριπτική πλειοψηφία όσων προσφύγων επιθυμούν να επιστρέψουν.

6. Άλλες αποκλίσεις από το κεκτημένο

- Όσον αφορά τον περιορισμό στην απόκτηση ακινήτων από Ελληνοκυπρίους στην τουρκοκυπριακή πολιτεία (απαραίτητη τριετής διαμονή ή προηγούμενη άδεια των τουρκοκυπριακών αρχών), αντί μόνιμης παρέκκλισης εισάγεται ως κριτήριο λήξης του περιορισμού η επίτευξη του 85% του κατά κεφαλήν ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος των Ελληνοκυπρίων από τους Τουρκοκυπρίους. Σε κάθε περίπτωση ο περιορισμός αυτός αίρεται σε 15 χρόνια.

- Ως προς τον περιορισμό της εγκατάστασης Ελλήνων ή Τούρκων πολιτών στην Κύπρο, η μόνιμη απόκλιση (που η ελληνοκυπριακή πλευρά επιθυμούσε να είναι μόνιμη) του 5% γίνεται και αυτή προσωρινή (19 έτη ή ένταξη της Τουρκίας εφόσον συμβεί νωρίτερα). Παρέχεται όμως στον σχετικό νόμο η δυνατότητα λήψης μέτρων που διασφαλίζουν τη δημογραφική ισορροπία στο νησί, με δυνατότητα εμπλοκής του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Η νέα ρύθμιση πρέπει να θεωρηθεί συνολικά βελτιωμένη επειδή αντιμετωπίζει το μείζον πρόβλημα, δηλαδή τη μη διατάραξη της δημογραφικής ισορροπίας λόγω μετανάστευσης από την Τουρκία σε περίπτωση ένταξης της τελευταίας στην Ε.Ε. (σημειώνεται ότι στο σχέδιο Ανάν 3 η οροφή του 5% ήταν μόνιμη, αλλά «κυλιόμενη», καθώς οι μετανάστες, έπειτα από εννεαετή παραμονή, δικαιούνται ιθαγένεια. Έτσι,

■ Κληρίδης, Παπαδόπουλος, Χριστόφιας. Ένα «ναι», ένα «όχι» και μια απόφαση την Τετάρτη του Πάσχα

με το σχέδιο Ανάν 3 θα υπήρχε στο διηνεκές η δυνατότητα εγκατάστασης νέων μεταναστών).

- Σημειώνεται ότι οι συμπρόεδροι της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας θα ζητήσουν τη προσαρμογή του πρωτογενούς δικαίου και να διασφαλίζουν νομική βεβαιότητα και ασφάλεια στο νομικό σύστημα της Ε.Ε. Ανάλογη διατύπωση περιλαμβάνεται στην επιστολή του γενικού γραμματέα προς τους πρωθυπουργούς σχετικά με την αντίστοιχη δέσμευση της Επιτροπής. Η διατύπωση συνδέεται με την απαίτηση της Τουρκίας για διασφάλιση του χαρακτήρα πρωτογενούς δικαίου της πράξης προσαρμογής που θα αποφασίσει το Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 4 του Πρωτοκόλλου 10.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

Το περιεχόμενο των προβλεπόμενων αποκλίσεων παρουσιάζει ουσιαστική βελτίωση. Αντίθετα η συμπερίληψη της αναφοράς στο πρωτογενές δίκαιο ενδέχεται να δημιουργήσει προβλήματα.

7. Περιουσίες

Βασική ελληνοκυπριακή επιδίωξη ήταν η βελτίωση των όρων αυτούσιας απόδοσης και αποζημίωσης των περιουσιών των προσφύγων και η διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας του προβλεπόμενου συστήματος.

- Περιουσίες: Εισάγεται νέο σύστημα αυτούσιας αποκατάστασης και αποζημίωσης των δικαιούχων. Το νέο σύστημα βρίσκεται ακόμη υπό αξιολόγηση. Αντί του συστήματος που βασιζόταν στην απόδοση συνολικής έκτασης ιδιοκτησιών ύψους 10%, εισάγεται πρόβλεψη απόδοσης σε κάθε Ελληνοκύπριο δικαιούχο του 1/3 της έκτασης (συμπεριλαμβανομένου και τυχόν κτίσματος) ή της αξίας της περιουσίας τους.

- Το νέο σύστημα φαίνεται ότι εξασφαλίζει όρους οικονομικής βιωσιμότητας.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

Εκτιμάται (χωρίς να είναι βέβαιο) ότι με το νέο σύστημα μπορεί εν δυνάμει να αποδοθεί πολύ μεγαλύτερη έκταση ακίνητης περιουσίας από ό, τι με το προηγούμενο σύστημα. Επιπλέον το νέο σύστημα φαίνεται δικαιότερο για το σύνολο των Ελληνοκυπρίων προσφύγων. Σημειώνεται ότι το προηγούμενο σύστημα εξασφάλιζε την επιστροφή όλων των τουρκοκυπριακών περιουσιών ενώ με το νέο σύστημα περιορίζονται και αυτοί στο 1/3.

8. Εδαφικό

Βασική ελληνοκυπριακή επιδίωξη ήταν η περιοχή που θα επιστραφεί υπό ελληνοκυπριακή διοίκηση να τεθεί υπό τη διοίκηση του ΟΗΕ μέχρι τη λήξη του σχετικού χρονοδιαγράμματος. Υπενθυμίζεται ότι η ελληνοκυπριακή πλευρά δεν είχε θέσει θέμα αλλαγής των εδαφικών διευθετήσεων (Ελληνοκύπριοι 71,8%, Τουρκοκύπριοι 28,2% του εδάφους, που συνεπάγεται «επιστροφή» περίπου 9% που αντιστοιχεί στο 25% των τώρα κατεχομένων εδαφών).

- Εισάγεται βελτίωση στην διαδικασία επιστροφής των εδαφών με την ενίσχυση του ρόλου και των διοικητικών αρμοδιοτήτων των Η.Ε. κατά το τελευταίο εξάμηνο στο τέλος κάθε φάσης επιστροφής – η οποία όμως επεκτείνεται κατά ένα εξάμηνο (από 36 σε 42 μήνες).

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

Χωρίς να καλύπτουν πλήρως τις ελληνοκυπριακές προτάσεις, οι βελτιώσεις φαίνονται ότι κινούνται στα όρια του εφικτού ως προς τη σύμπραξη των Η.Ε. για την επιστροφή των εδαφών.

9. Έποικοι

Βασική επιδίωξη Ελληνοκυπρίων: ουσιαστική μείωση του αριθμού των εποίκων και ανακοπή συνεχούς ροής

- Ως προς τον αριθμό των εποίκων παραμένουν οι ρυθμίσεις του σχεδίου Ανάν 3, διατηρείται δηλαδή η βάση των 45.000 εποίκων (οι οικογένειες των εποίκων περιλαμβάνονται στη λίστα). Ο αριθμός αυτός εκτιμάται ότι θα ανέλθει στις 55.000 περίπου με τις υπόλοιπες διατάξεις που προβλέπουν ότι έποικοι που έχουν παντρευτεί στην Κύπρο παραμένουν και αποκτούν ιθαγένεια. Υπενθυμίζεται ότι, πέραν του αριθμού αυτού, θα παραμείνουν στην Κύπρο, χωρίς να πάρουν την κυπριακή ιθαγένεια, ακόμη 15.000 έποικοι ως νόμιμοι μετανάστες, με δικαίωμα μόνιμης παραμονής.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

Δεν επετεύχθη μείωση του αριθμού των εποίκων που θα παραμείνουν. Θετική είναι η ανακοπή της δυνατότητας συνεχούς ροής νέων μεταναστών (βλ. νέα ρύθμιση σχετικά με το ανώτατο όριο του 5%, σημείο 6)

10. Ασφάλεια - Εγγυήσεις

Βασική ελληνική και ελληνοκυπριακή επιδίωξη ήταν ο περιορισμός του ύψους και του χρόνου παραμονής των στρατιωτικών αποσπασμάτων και ο περιορισμός των δικαιωμάτων των εγγυητριών δυνάμεων.

- Όσον αφορά τη Συνθήκη Συμμαχίας, προβλέπεται η διατήρηση του αρχικού ύψους της οροφής των 6.000 ανδρών, η μείωσή της μεταξύ 2011 και 2018 στις 3.000 και μετά το 2018 σε 950 Έλληνες και 650 Τούρκους στρατιώτες. Οι δυνάμεις αυτές μπορούν να παραμείνουν και μετά την ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε.

- Όσον αφορά τη Συνθήκη Εγγύησης, το σχέδιο παρέμεινε ως είχε. Ευπρόσδεκτη είναι η αναφορά στο διεθνές δίκαιο και στις αρχές των Η.Ε. στο προοίμιο της Συνθήκης για τη Νέα Κατάσταση Πραγμάτων. Θετικός είναι σχετικά ο ρόλος της Επιτροπής Παρακολούθησης η οποία ενδυναμώνεται.

Υπενθυμίζεται ότι ήδη από το σχέδιο Ανάν 1, προβληματισμό είχε προκαλέσει η διατύπωση ότι η Συνθήκη καλύπτει την εδαφική ακεραιότητα, την ασφάλεια και τη συνταγματική τάξη των συνιστωσών πολιτειών. Η διατύπωση αυτή θεωρήθηκε ότι συνιστά διεύρυνση των δικαιωμάτων των εγγυητριών δυνάμεων. Η εκτίμηση αυτή δεν λαμβάνει υπόψη ότι και χωρίς την παραπάνω διατύπωση η ομοσπονδιοποίηση της Κυπριακής Δημοκρατίας εκ των πραγμάτων συνεπάγεται την ύπαρξη «συνταγματικής τάξης» σε πολιτειακό επίπεδο, η οποία αποτελεί ούτως ή άλλως μέρος της «εγγυημένης» συνταγματικής τάξης της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας.

Σε ό,τι αφορά το προβαλλόμενο επιχείρημα ότι με τη διατήρηση της Συνθήκης Εγγύησης παραμένει το δικαίωμα μονομερούς στρατιωτικής επέμβασης της Τουρκίας, επισημαίνεται πως πάγια θέση της Ελλάδας και της Κυπριακής Δημοκρατίας αποτελεί ότι η Συνθήκη Εγγύησης δεν παρέχει σε καμία περίπτωση στις εγγυήτριες δυνάμεις δικαίωμα στρατιωτικής επέμβασης στο εσωτερικό της Κύπρου. Το άρθρο 4 της Συνθήκης Εγγύησης, μολοντί προβλέπει την – υπό αυστηρές προϋποθέσεις – άσκηση μονομερούς δικαϊκώματος επέμβασης από τις τρεις εγγυήτριες δυνάμεις με «μόνον σκοπό την επαναφορά της διά της παρούσης συνθήκης δημιουργηθείσας καταστάσεως», εντούτοις δεν αναφέρεται σε στρατιωτική επέμβαση, αφού, σύμφωνα με τον Καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, καμία χώρα δεν δικαιούται να επεμβαίνει στρατιωτικά σε άλλη χώρα, παρά μόνο έπειτα από προηγούμενη ρητή έγκριση του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Καθίσταται έτσι σαφές πως το επιχείρημα ότι το σχέδιο Ανάν διατηρεί διέν τον δικαίωμα μονομερούς στρατιωτικής επέμβασης στην Κύπρο, αναιρεί και αποδυναμώνει την πάγια επιχειρηματολογία της Ελλάδας και της Κυπριακής Δημοκρατίας στο ζήτημα αυτό.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

Αρνητική εξέλιξη αποτελεί η μόνιμη παρουσία στρατιωτικών αποσπασμάτων μετά την ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε., ενώ ουσιαστική βελτίωση συνιστά η σταδιακή μείωση των τουρκικών στρατευμάτων από 6.000 σε 650 άνδρες, ανεξάρτητα από την ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε. Υπενθυμίζεται ότι ο σημερινός αριθμός των δυνάμεων κατοχής υπολογίζεται σε 35.000 έως 40.000 άνδρες.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ

«Επικύρωση της τουρκικής κατοχής»

Ένας έμπειρος πολιτικός, ο στενός συνεργάτης του Μακάριου και για δύο δεκαετίες υφυπουργός παρά τω Προέδρω της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο Πάτροκλος Σταύρου είναι κατηγορηματικός στη σύντομη συνέντευξή του στα «ΝΕΑ».

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

Γιάννης Ε. Διακογιάννης

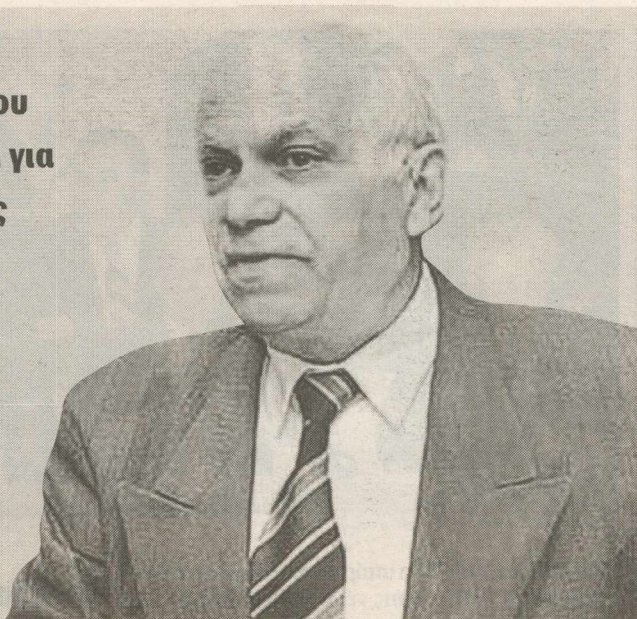
«Το σχέδιο Ανάν», πιστεύει, «από την ημέρα της υποβολής του μέχρι σήμερα, συνεχώς υφίσταται μεταμορφώσεις. Μερικές από τις αλλαγές ανακοινώθηκαν αυτές τις ημέρες προφορικά στους ενδιαφερομένους και, ούτε λίγο ούτε πολύ, – όσο και να κατανοεί κανείς τις περιστάσεις – μοιάζουν με δουλειές του ποδαριού».

«Πρωτογενές»

Ο κ. Σταύρου παρατηρεί: «Με βάση τα δημοσιευθέντα στοιχεία φαίνεται πως το μόνο υπέρ του σχεδίου, για μας, είναι ότι καταβάλλεται προσπάθεια – λένε μια ύστατη προσπάθεια – για λύση του χρονίζοντος Κυπριακού προβλήματος. Είναι το μόνο καλό. Το ίδιο το σχέδιο είναι κακό, κάκιστο. Και εκβιαστικό. Θα ήταν καλό αν αποτελούσε μια τίμια, ηθική, δημοκρατική βάση επιλύσεως του προβλήματος. Αλλά, δεν αναμειγνύεται μ' αυτές τις παρωχημένες και απαξιωμένες αρχές και αξίες. Δεν εξετάζω εξελικτικές τυχόν βελτιώσεις. Το αξιολογώ ως πρωτογενές σχέδιο λύσης του Κυπριακού από τον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών».

Ο πρώην υφυπουργός των κυβερνήσεων της Κύπρου σημειώνει: «Τα κατά του σχε-

Ο στενός
συνεργάτης του
Μακάριου και για
δύο δεκαετίες
υφυπουργός
παρά τω
Προέδρω της
Κυπριακής
Δημοκρατίας,
μιλάει για το
σχέδιο Ανάν

δίου είναι πάμπολλα. Είναι άσχετο με τα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών για την Κύπρο. Ήσαν απόλυτα τα ψηφίσματα, όταν το σχέδιο γραφόταν. Υπάρχει και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Σ' αυτήν ακουμπήσαμε τις ελπίδες μας. Και τελικά την καλούν να θεσπίσει δίκαιο που να προνοεί την κατάργηση του δικαίου της, του κεκτημένου της. Το σχέ-

διο Ανάν αποτελεί τη διεθνή επικύρωση της διεθνούς παρανομίας της τουρκικής εισβολής και κατοχής στην Κύπρο. Είναι το αθωωτικό πιστοποιητικό εγκρίσεως της πάσης τουρκικής ασυδοσίας».

Για την τουρκική γλώσσα

Ο κ. Σταύρου λέει ακόμα στα «ΝΕΑ»:

«Χαρακτηριστικό των «κατά» του σχεδίου είναι ότι στα 13 σημεία, που υπέβαλε την τελευταία στιγμή ο Κόφι Ανάν στον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας Τάσσο Παπαδόπουλο, προνοείται να αναλάβουμε εμείς υποχρέωση να καταστεί η τουρκική επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παλαιότερα, μας επέβαλαν, και δεχθήκαμε, να συνεργήσουμε στην ένταξη της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα άλλα σημεία είναι ασήμαντα ή επαχθήστατα για μας. Π.χ. να δεχθούμε τη μόνιμη παραμονή τουρκικών στρατευμάτων στην Κύπρο. Θα τελούμε, δηλαδή, με τη θέλησή μας υπό τουρκική κατοχή στο διηνεκές».

Και καταλήγει: «Έλεγε κάποτε, σε ανύποπτο χρόνο, ο Τάσος Παπαδόπουλος, ότι οι Τούρκοι θέλουν να είναι αφέντες στον Βορρά και συνέταιροι στον Νότο. Τραγική η συγκυρία σήμερα, ο Τάσος Παπαδόπουλος, ως Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, να καλείται από τον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών να εφαρμόσει μια τέτοια απίστευτη λύση, αλλά σε μια επαχθέστερη παραλλαγή: Οι Τούρκοι να εξακολουθήσουν να είναι αφέντες στον Βορρά, αλλά και συν-αφέντες συνέταιροι στον Νότο. Αυτό δεν είναι αθώο πρωταπριλιάτικο ψέμα. Τώρα το θέμα είναι τι θα πει ο δύστηνος ελληνικός κυπριακός λαός. Το μη χείρον βέλτιστον».

[ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ]

Πώς δημιουργήθηκε το πρόβλημα

Ο... μύθος των Ευρωπαίων σταυροφόρων

Ο κ. Νίκος Χρυσολωράς, υποψήφιος διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Λονδίνου, σημειώνει, μεταξύ άλλων, για τους θιασώτες της άρνησης:

Πολλές αλήθειες για το Κυπριακό παραμένουν ακόμη ταμπού στις σχετικές συζητήσεις επί του ζητήματος. Συζητήσεις που, εάν γίνονταν, θα καταδείκνυαν τη συνυπευθυνότητα τόσο της Ελλάδας όσο και της Κυπριακής Δημοκρατίας του '60 και του '70 για πολλά από τα προβλήματα που ταλανίζουν σήμερα τον λαό της Κύπρου, και θα κατέληγαν στο συμπέρασμα ότι η μεταφορά της αποκλειστικής ευθύνης για το Κυπριακό πρόβλημα στην τουρκοκυπριακή κοινότητα και ιστορικά ανακριβής και πολιτικά επιζήμια είναι. Αυτό που αξίζει να αναρωτηθεί κανείς είναι ποιο τέλος πάντων είναι αυτοί που διαρρηγνύουν σήμερα τα ιμάτια τους υπέρ του όχι. Η «νηφάλια», λοιπόν, απάντηση στην καίρια αυτή ερώτηση είναι ότι οι κύριοι αυτοί είναι είτε οι ίδιοι είτε οι ιδεολογικοί απόγονοι εκείνων που ενθάρρυναν το εθνοθηρσκευτικό μίσος μεταξύ των δύο κοινοτήτων από τη δεκαετία του 1940 και έπειτα...

Είναι διαφορετικό πράγμα να διαφωνούν κάποιιοι με το σχέδιο στην παρούσα μορφή του στη βάση λογικών επιχειρημάτων (π.χ. έλλειψη ικανών εγγυήσεων για την οικονομική επιβίωση του νέου κράτους, πιθανότητα εμφάνισης δυσλειτουργιών στη διοίκηση του νέου κράτους κ.λπ.), και διαφο-

ρετικό να επικαλούνται τις ασαφείς έννοιες είτε του θεού είτε του εθνικού δικαίου, το νόημα των οποίων – για κάποιον περιέργο λόγο – μόνον εκείνοι γνωρίζουν σε βάθος. Είναι επίσης διαφορετικό πράγμα να αρνούνται την τελική μορφή τού εν λόγω σχεδίου ύστερα από επισταμένη μελέτη της τελικής του εκδοχής και διαφορετικό να διατρανώνουν την αντίθεσή τους σ' αυτό πριν καταλήξουν – ή και πριν ακόμη αρχίσουν – οι σχετικές διαπραγματεύσεις. Και τέλος πάντων είναι καιρός να πληροφορηθούμε επιτέλους όσους δεν το γνωρίζουν ότι το ομοσπονδιακό - δικαιοδοτικό πλαίσιο μιας επανενωμένης Κύπρου αποτελεί βάση όσων σοβαρών συνομιλιών έχουν γίνει μεταξύ των δύο πλευρών τα τελευταία 27 χρόνια.

Όσοι υποστηρίζουν τη λύση του Κυπριακού πριν από την 1η Μαΐου, κατηγορούνται ότι παραμυθιάζουν τον λαό με μύθους και εκβιαστικά διλήμματα. Ο μύθος στην προκειμένη περίπτωση είναι ότι μετά την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ευρώπη δεν θα ανεχθεί ξένα στρατεύματα κατοχής στο έδαφός της. Νομίζω ότι χρέος της – έμπειρης σε ευρωπαϊκά ζητήματα – Ελλάδας είναι να πληροφορήσει με ειλικρίνεια τον ελληνοκυπριακό λαό ότι η Ευρώπη δεν έχει ούτε τη διάθεση ούτε τις δυνατότητες, αλλά ούτε και την πολιτική βούληση να στείλει τους «σταυροφόρους» της να απελευθερώσουν τη Βόρεια Κύπρο.

Η κοσσοβοποίηση της Κύπρου είναι βεβαία

Ο κ. Γ. Ν., από την άλλη, υποστηρίζει:

Από τη στιγμή που η προηγούμενη κυβέρνηση δέχθηκε την επιδιαιτούσα του Ανάν (κάτι παρόμοιο ούτε σε εποχές της χειρότερης αποικιοκρατίας δεν είχε γίνει), ήταν απόλυτα βέβαιο ότι θα οδηγούμασταν στο φοβερό αυτό αποτέλεσμα. Στη Νέα Υόρκη έσπασαν αγχόνη για την Κύπρο και πέρασαν θηλιά στον λαιμό της!

Ο Μπους ήθελε να υπάρξει μια πολύ φιλοτουρκική λύση για το Κυπριακό, τόσο φιλοτουρκική που να τη δεχθούν ακόμα και οι Τούρκοι στρατιώτες κι έτσι να γίνει μεγάλη αναβάθμιση της Τουρκίας και να της ανοίξει ο δρόμος για την Ε.Ε. Με τη «λύση» αυτή γίνεται επιβράβευση και νομιμοποίηση της τουρκικής εισβολής, της κατοχής, της εθνοκάθαρσης, του εθνικισμού! Με τον εθνικισμό μάλιστα, που σύμφωνα με τον ΟΗΕ είναι ειδικός έγκλημα πολέμου, προωθούνται κι άλλα φοβερότερα σχέδια για την Κύπρο.

Η Τουρκία έχει μεταφέρει έναν πολύ μεγάλο αριθμό Τούρκων εποίκων στο μαρτυρικό νησί για να επιτύχει τη μεγάλη δημογραφική του αλλοίωση. Με τη «λύση» Ανάν όλοι οι έποικοι παραμένουν και με τον υψηλότερο δείκτη γεννητικότητας που έχουν η κοσσοβοποίηση της Κύπρου στο εγγύς μέλλον είναι βεβαία! Κι αυτό θα επιταχυνθεί με το δικαίωμα μονομερούς επέμβασης, που ο Ανάν (ο Μπους δηλαδή) έχει δώσει τόσο προκλητικά και πάλι στην Τουρκία!

Η Τουρκία επί 30 χρόνια έδειχνε τη μεγαλύτερη περιφρόνηση προς τον ΟΗΕ... Έχει απορρίψει συνολικά 21 αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ και του Συμβουλίου Ασφαλείας (μετά... βδελυγμίας μάλιστα)! Έχει επιδείξει την πλέον απόλυτη αδιαλλαξία και έτσι πέτυχε όλα όσα ήθελε! Και τώρα εμφανίζεται ότι... σέβεται την απόφαση του ΟΗΕ (δηλαδή του Μπους), ενώ εμείς αντιδρούμε! Η κατάντια μας δεν έχει προηγούμενο!

Τους αναγνώστες των «ΝΕΩΝ» συνεχίζει να απασχολεί το σχέδιο Ανάν, αλλά και η προϊστορία του προβλήματος και οι συνέπειες της μιας ή της άλλης απάντησης.